

Eläketurvakeskuksen
tietotilinpäätös
2023

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Sisällysluettelo

1.	Yleistä.....	3
2.	Tietosuojaa koskevat säännökset.....	4
3.	Rekisterinpitäjän velvollisuudet	5
	3.1 Osoitusvelvollisuus.....	5
	3.2 Tiedottaminen rekisteröidyille henkilötietojen keräämisestä ja käsittelystä	6
	3.3 Henkilötietojen tietoturvaloukkauksista tiedottaminen.....	6
	3.4 Tietosuoja ja tietoturva prosessien ja tietojärjestelmien suunnittelussa.....	6
	3.5 Henkilötietojen säilyttämisaikojen ja -perusteiden määrittely	7
	3.6 Vaikutustenarviointi.....	7
	3.7 Tietosuojavastaava	7
4.	Rekisteröidyn oikeudet	8
5.	Tietojen suojaaminen Eläketurvakeskuksessa.....	9
	5.1 Salassapitovelvollisuus.....	9
	5.2 Tietoturva	9
	5.3 Henkilötietojen käytönvalvonta	10
	5.4 Käyttövaltuudet	10
	5.5 Tiedonhallinta ja tiedon elinkaari	11
	5.6 Henkilöstön tietosuojakoulutus	11
6.	Henkilötietojen käsittely Eläketurvakeskuksen tehtävissä	12
	6.1 Käsittelyn lainsäädännölliset perusteet.....	14
	6.2 Eläketurvakeskuksen henkilörekisterit	14
	6.3 Rekisterinpitäjäyys työeläkealan yhteisissä rekistereissä	15
	6.4 Käsiteltävät henkilötiedot.....	15
	6.5 Tietojen saaminen	16
	6.6 Palvelut viranomaisille ja lakisääteisiä tehtäviä hoitaville toimijoille	17
	6.7 Palvelut kansalaisille	19
	6.8 Tulorekisterin ja EESSI-liikenteen käyttöönoton vaikutukset tietovirtoihin	19
	6.9 Eläkkeet ulkomailta	20
	6.10 Ulkomaantyon vakuuttaminen	21
	6.11 Työnantaja- ja yrittäjävalvonta	21
	6.12 Muut työeläketurvan toimeenpanon palvelut	21
	6.13 Asiakaspalvelu	22
	6.14 Tilasto-, tutkimus- ja suunnittelutoiminta	22
7.	Tietosuojan kehittäminen	24
	7.1 Eläketurvakeskuksen tietosuojan kehittämistarpeet	24
	7.2 Työeläkealan yhteisten tietojärjestelmien kehittämistarpeet	24

1.

Yleistä

Tämä tietotilinpäätös antaa kokonaiskuvan Eläketurvakeskuksen henkilötietojen käsittelyn periaatteista ja nykytilasta.

Eläketurvakeskuksen lakisääteisten työeläketurvan tehtävien hoitaminen edellyttää henkilötietojen käsittelyä. Kun Eläketurvakeskus käsittelee henkilötietoja, noudattaa se lakia, huolellisuutta ja hyvää tietojenkäsittelytapaa sekä toimii muutoinkin niin, ettei rekisteröityjen yksityiselämän suojaa ja muita perusoikeuksia loukata.

Eläketurvakeskus käsittelee toiminnassaan myös muita henkilötietoja kuin lakisääteisen työeläketurvan hoitamiseen liittyviä henkilötietoja. Nämä ovat pääasiassa:

- koulutuksiin ja tapahtumiin osallistuvien henkilöiden henkilötiedot
- sidosryhmien yhteyshenkilöiden (esimerkiksi yhteistyöryhmien) henkilötiedot
- julkaisujen ja tiedotteiden vastaanottajien yhteystiedot.

Henkilötiedoilla tarkoitetaan kaikkea tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyvää tietoa.

2.

Tietosuojaa koskevat säännökset

EU:n yleinen tietosuojasetus (nk. GDPR) säätelee yksilön, yrityksen tai organisaation tekemää henkilötietojen käsittelyä EU:ssa. Tietosuojalaki (1050/2018) täsmentää ja täydentää tietosuojasetusta ja sen kansallista soveltamista.

Eläketurvakeskus on työntekijän eläkelain (TyEL, 395/2006) mukaista lakisääteistä työeläketurvaa hoitaessaan julkisuuslain (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta, 621/1999) 4 §:n 2 momentin tarkoittama julkista tehtävää hoitava yhteisö, joka käyttää julkista valtaa osassa hoitamistaan tehtävistä.

Julkisen vallan käytön osalta Eläketurvakeskusta koskee julkisuuslaki. Myös silloin, kun on kysymys julkisesta hallintotehtävästä ilman julkisen vallan käyttöä, sovelletaan Eläketurvakeskuksessa työntekijän eläkelain toimeenpanoon liittyvissä asioissa julkisuuslain:

- 1) asiakirjasalaisuutta;
- 2) vaitiolovelvollisuutta;
- 3) tietojen hyväksikäyttökieltoa;
- 4) salassa pidettäviä asiakirjoja koskevia 22–24 §:ää; ja
- 5) rangaistussäännöksiä sisältävää 35 §:ää.

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 3 §:n soveltamisalasäännöksen mukaan 4 lukua, 22–24 §:ää, 25–27 §:ää ja 6 a lukua sovelletaan Eläketurvakeskukseen siltä osin kuin se hoitaa julkista hallintotehtävää. Lisäksi lain 4, 19 §:n 2 momenttia, 24 a, 24 b sekä 28 §:ää sovelletaan Eläketurvakeskuksen tehtäviin silloin, kun käytetään julkista valtaa.

3.

Rekisterinpitäjän velvollisuudet

Henkilötietoja käsitellessään Eläketurvakeskus toimii tietosuoja-asetuksen tarkoittamana rekisterinpitäjänä, ja sitä koskevat tietosuojalainsäädännön mukaiset rekisterinpitäjälle säädetyt velvoitteet.

3.1 Osoitusvelvollisuus

Eläketurvakeskus noudattaa tietosuoja-asetusta henkilötietojen käsittelyssä ja toteuttaa tietosuojaperiaatteita myös käytännössä. Tietosuoja-asetus myös velvoittaa osoittamaan tavat, jolla tietosuoja-periaatteet toteutuvat.

Osoitukseksi lain ja hyvien käytäntöjen noudattamisesta on laadittu kattavat tietosuojalinjaukset ja ohjeistukset. Tietosuojadokumentaatio koostuu muun muassa seuraavista ohjeista ja linjauksista:

- tietosuojapolitiikka
- tietoturvapoliitiikka
- lokipoliitiikka

- henkilötietojen käsittelyn perusteet
- seloste käsittelytoimista
- tietosuojaselosteet
- käyttövaltuushallinnan, henkilörekistereiden käytön ja henkilötietojen käytönvalvonnan sekä tietoturvapoikkeamien hallinnan periaatteet
- tietoturvaohjeet
- ohjeet henkilötietojen käsittelijöille
- osastojen työohjeet
- tietojen luovutusta koskevat ohjeet
- rekisteröidyn tarkastusoikeutta koskevat ohjeet
- järjestelmäkehityksen ja sovellushallinnan ohjeet
- testausohjeet
- asiakirjojen säilytystä ja arkistointia koskevat ohjeet
- ohjeet koskien henkilötietojen käsittelyä Eläketurvakeskuksen suunnittelu, tilasto- ja tutkimustoiminnassa.

3.2 Tiedottaminen rekisteröidyille henkilötietojen keräämisestä ja käsittelystä

Henkilötietojen käsittelystä on julkaistu tietosuojaselosteet www.etk.fi -palvelussa. Lisäksi palvelussa on tietoa henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröityjen oikeuksista. Jos henkilötietoja kerätään suoraan rekisteröidyltä, informoidaan henkilöä myös tietojen keräämisen yhteydessä.

Vuosittain laaditaan tietotilinpäätös, josta saa kokonaiskuvan henkilötietojen käsittelyn nykytilasta.

3.3 Henkilötietojen tietoturvaloukkauksista tiedottaminen

Eläketurvakeskus ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta tietosuojavaltuutetulle ilman aiheutonta viivytystä ja mahdollisuuksien mukaan 72 tunnin kuluessa, jos tietoturvaloukkauksesta voi aiheutua riski rekisteröidyille. Myös rekisteröityjä informoidaan, jos loukkauksen arvioidaan aiheuttavan suuren riskin rekisteröityjen oikeuksille ja vapauksille.

Vuonna 2023 tehtiin tietosuojavaltuutetun toimistolle yksi ilmoitus henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta.

3.4 Tietosuoja ja tietoturva prosessien ja tietojärjestelmien suunnittelussa

Tietosuoja- ja tietoturva-vaatimukset otetaan huomioon kaikessa henkilötietojen käsittelyyn liittyvässä suunnittelussa. Keskeisiä vaatimuksia ovat muun muassa:

- tietosuojaperiaatteiden toteutuminen
- rekisteröityjen oikeuksien varmistaminen
- henkilötietojen käsittelystä rekisteröidylle aiheutuvien riskien minimointi
- tietojen luottamuksellisuuden, eheyden, saatavuuden ja kiistämättömyyden varmistaminen eri toimenpiteiden avulla.

3.5 Henkilötietojen säilyttämisaikojen ja -perusteiden määrittely

Henkilötietoja säilytetään työeläketurvan toimeenpanoa ja muita lakisääteisiä tehtäviä varten. Tietojen säilytysaikojen osalta noudatetaan mm. työeläkelakien säännöksiä (TyEL 218 § ja YEL 160 §) ja arkistolakia.

3.6 Vaikutustenarviointi

Uusia tietojärjestelmiä tai –palveluita kehitettäessä arvioidaan vaikutukset henkilötietojen suojaan. Arvioinnilla halutaan varmistaa, että henkilötietojen käsittely ei aiheuta riskiä rekisteröidyn oikeuksille.

Eläketurvakeskus kuulee tietosuojavaltuutettua, jos vaikutustenarviointi osoittaisi, ettei riskejä ole pystytty laskemaan hyväksyttävälle tasolle.

Vuonna 2023 valmistui vaikutustenarviointi Whistleblowing-ilmoituskanavasta ja eläkehakemuskäsittelystä. Lisäksi päivitettiin ETK:n tilasto- ja tutkimustoimintaa koskevaa vaikutustenarviointia.

3.7 Tietosuojavastaava

Koska Eläketurvakeskuksen keskeiset tehtävät muodostuvat henkilötietojen laajamittaisesta käsittelystä, ja suuressa osassa tehtäviä käytetään julkista valtaa, on Eläketurvakeskus nimittänyt tietosuojasetuksen edellyttämän tietosuojavastaavan.

Tietosuojavastaava varmistaa ja valvoo tietosuojan toteutumista Eläketurvakeskuksessa.

Tietosuojavastaava:

- osallistuu tietosuoja- ja tietoturvaohjeiden valmisteluun ja seuraa niiden noudattamista
- antaa tietosuojaan liittyvää koulutusta
- toimii rekisteröityjen yhteyshenkilönä tietosuoja-asioissa.

4.

Rekisteröidyn oikeudet

Kun kyse on lakisääteisen eläketurvan ja Eläketurvakeskuksen lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, rekisteröidyllä on oikeus:

- tarkastaa omat tietonsa
- vaatia tietojensa korjaamista ja täydentämistä
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetulle, mikäli Eläketurvakeskus ei noudata rekisteröidyn tietojen tarkastus- tai korjauspyyntöä.

Rekisteröityjen yhteydenotot
tietosuojavastaavalle vuonna 2023:

9 kpl

Tarkastusoikeuden
käyttäminen

12 kpl

Rekisteröityjen yleinen
neuvonta tietosuoja-asioissa
ja lisätietopyynnöt

2 kpl

Kieltäytymiset
tietojenannosta

0 kpl

Valitusasiat

5.

Tietojen suojaaminen Eläketurvakeskuksessa

5.1 Salassapitovelvollisuus

Eläketurvakeskuksen käsittelemät henkilötiedot ovat salassa pidettäviä tietoja. Tietoja käsittelevät henkilöt ovat lakisääteisen salassapitovelvollisuuden alaisia.

Eläketurvakeskuksen ja sen yhteistyökumppanin välille solmitaan salassapitosopimus, jos yhteistyökumppani saa sopimuksensa perusteella tietoonsa luottamuksellisia tietoja tai salassa pidettäviä henkilö-tietoja.

5.2 Tietoturva

Tietoturvallisuus kattaa järjestelyt, joilla pyritään varmistamaan tiedon saatavuus, eheys ja luottamuksellisuus.

Tietojenkäsittelyn turvaamisperiaatteita ovat ennaltaehkäisy, turva-toimien ajantasainen seuranta ja kehittäminen sekä tietojärjestelmien toiminnan ja käytön valvonta.

Eläketurvakeskuksen tietojärjestelmien koko elinkaaren ajan huomioi-daan mahdolliset järjestelmien käyttöön kohdistuvat riskit ja toimitaan niiden ennaltaehkäisemiseksi.

Tietoturvallisuuden toteutumista valvotaan pääasiassa teknisin menetelmin ja auditoinnein.

Vuonna 2023 muun muassa uusittiin järjestelmien haavoittuvuuksien hallintaa ja harjoiteltiin häiriötilanteissa toimimista eri yhteistyötahojen kanssa.

Tietojärjestelmien lokitusta ja henkilötietojen käytönvalvontaa on vuoden 2023 aikana laajennettu useassa järjestelmässä tavoitteena, että henkilötietojen käsittelyn lokitus on kaikissa järjestelmissä ja valmissovelluksissa yhtenäistä ja valvonta tehokasta.

5.3 Henkilötietojen käytönvalvonta

Henkilötietojen käytönvalvonnan tavoitteena on turvata tietosuojan toteutuminen. Valvonnalla pyritään varmistamaan Eläketurvakeskuksen henkilörekisteritietojen käyttö vain työtehtäviä varten. Tavoitteena on väärinkäytösten ennaltaehkäisy neuvonnan ja ohjeistuksen avulla. Käytönvalvonnan tavoitteena on lisäksi lujittaa rekisteröityjen ja työeläkejärjestelmän toimijoiden luottamusta Eläketurvakeskuksen hyvään rekisterinpitotapaan.

Henkilötietoja sisältävien rekisteritietojen käyttöä valvotaan päivittäin tietojärjestelmien tuottamien lokitietojen perusteella. Valvonta kattaa Eläketurvakeskuksen, työeläkelaitosten ja Eläketurvakeskuksen muiden asiakkaiden henkilökäyttäjien tekemät rekisterikyselyt. Eläketurvakeskus valvoo erikseen sovittaessa myös työeläkelaitosten rekisterinpitäjänä hallinnoimien rekisteritietojen käyttöä.

Vuonna 2023 pyydettiin lisäselvityksiä 119 rekisterikyselystä. Saatujen selvitysten perusteella varmistuttiin tietojen käyttötarkoituksesta eivätkä selvitykset johtaneet jatkotoimenpiteisiin.

5.4 Käyttövaltuudet

Käyttövaltuuksia myönnetään vain työtehtävien perusteella. Asemaan perustuvia käyttövaltuuksia ei myönnetä.

Työntekijällä on aina yksilöivä käyttäjätunnus, mikäli käyttövaltuudet oikeuttavat henkilötietojen käsittelyyn.

Käyttövaltuustilauksia voivat tehdä vain nimetyt käyttövaltuusvastaavat. Käyttövaltuuksien toteuttamiseen vaaditaan aina kirjallinen tilaus.

Kaikkien Eläketurvakeskuksen työntekijöiden käyttövaltuudet tarkastetaan vuosittain. Työntekijän työtehtävän vaihtuessa tarpeettomat käyttövaltuudet poistetaan. Pitkien poissaolojen ajaksi (esimerkiksi perhevapaat) työntekijän käyttövaltuudet keskeytetään. Lisäksi Eläketurvakeskus huolehtii, että asiakasorganisaatioille myönnettyjä käyttövaltuuksia ylläpidetään asianmukaisesti.

5.5 Tiedonhallinta ja tiedon elinkaari

Tiedonhallinta kokoa ja huomioi eri vaatimukset tiedon käsittelylle. Näillä vaatimuksilla on vaikutuksia muun muassa tietoaineistojen käyttöön ja järjestelmien kehittämiseen. Tiedonhallinnan keinoin (muun muassa luokittelu ja metatiedot) tuetaan tietosuojan ja tietoturvan toteuttamista.

Eläketurvakeskuksessa ylläpidetään tiedonohjaussuunnitelmaa, joka tukee tiedon elinkaarta tiedon laatimisesta tai vastaanottamisesta tuhoamiseen tai arkistointiin saakka. Tiedonohjaussuunnitelma kertoo muun muassa, mitä asiakirjoja ETK:n tehtävistä ja prosesseista syntyy, asiakirjojen säilytysajat, arkistoitavat asiakirjat sekä mitä asiakirjoja tuhotaan säilytysaikojen täytyttyä.

Julkisuusperiaatteen toteuttamiseksi ETK ylläpitää verkkosivuillaan asiakirjajulkisuuskvausta.

Tiedonhallinnan kehitysprojekti jatkui vuonna 2023. Projektin tavoitteena oli täydentää ja jatkaa vuonna 2019 aloitettua työtä tiedonhallintalain toimeenpanosta. Projektissa edistettiin tiedonohjaussuunnitelman päivittämistä sekä teetettiin selvitys asianhallintajärjestelmäratkaisuun liittyen. Kehittämistyö jatkuu vuonna 2024 hankemuotoisena.

5.6 Henkilöstön tietosuojakoulutus

Tietosuoja-asiat ovat osa uusien työntekijöiden sekä perhevapailta palaavien perehdytysprosessia. Lisäksi kaikilta työntekijöiltä edellytetään osallistumista säännöllisesti järjestettäviin tietosuoja-koulutuksiin.

Vuoden 2023 aikana valmisteltiin tulevana vuosina koko organisaatiolle pidettäviä osastokohtaisia tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksia.

6.

Henkilötietojen käsittely Eläketurvakeskuksen tehtävissä

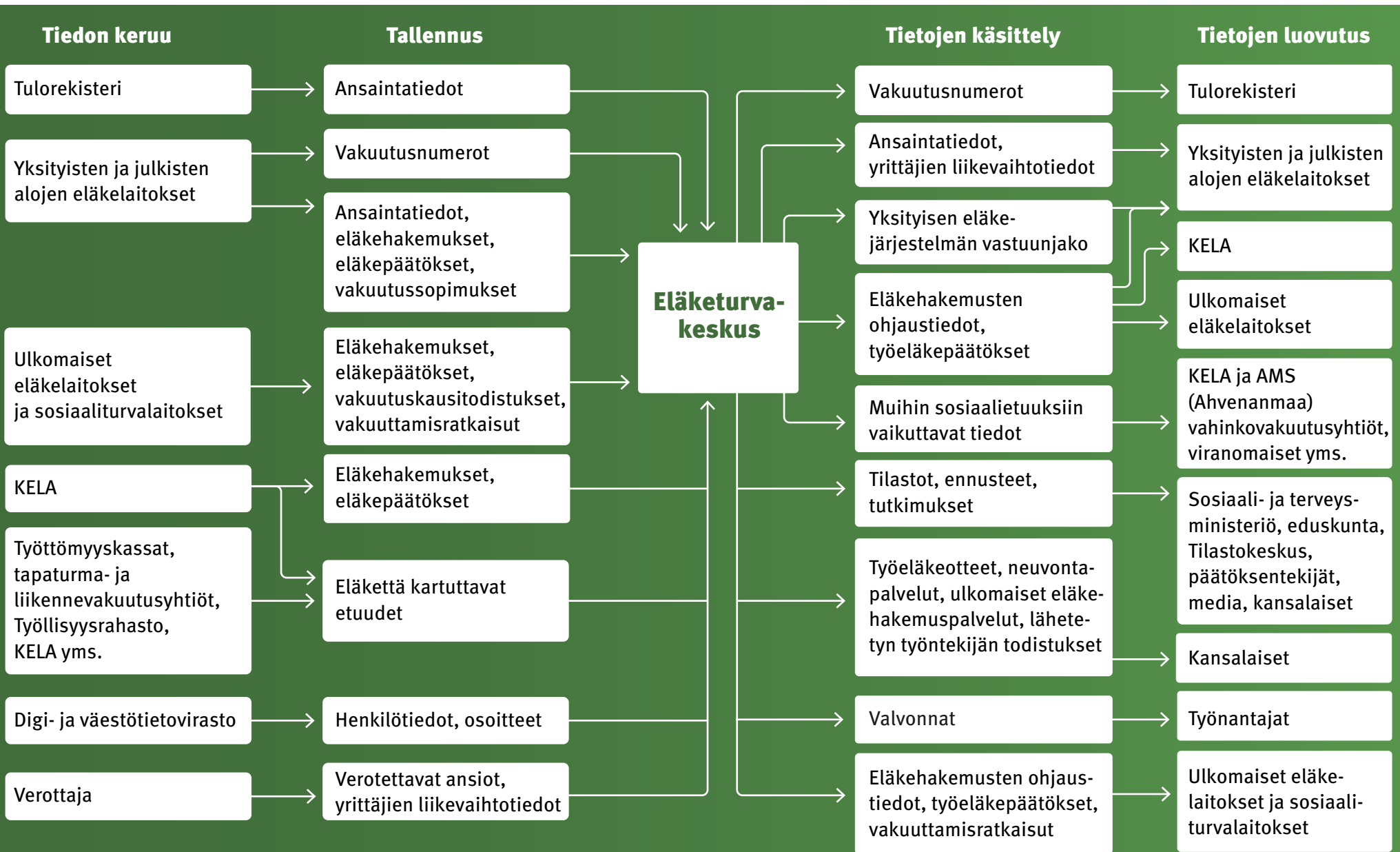
Eläketurvakeskus vastaa työeläkejärjestelmän yhteisten tietojärjestelmien sisällöstä ja hoitaa ja kehittää niihin liittyvää ilmoitusliikennettä ja rekisteripalveluita yhdessä työeläkelaitosten ja Arek Oy:n kanssa. Arek Oy on Eläketurvakeskuksen ja työeläkelaitosten yhteinen IT-palveluyhtiö.

Lisäksi Eläketurvakeskus vastaa muun muassa ulkomaantyön vakuuttamisen, ulkomaisen eläkkeen hakemisen ja vakuuttamisen valvonnan palveluista sekä työeläkevakuuttamiseen liittyvästä tilasto-, tutkimus- ja suunnittelutoiminnasta.

Eläketurvakeskuksen tehtävänä on myös luovuttaa keskitetysti työeläkejärjestelmän tietoja niille viranomaisille ja sosiaaliturvaa hoitaville tahoille, joilla on laissa säädetty oikeus näiden tietojen saamiseen.

Eläketurvakeskuksen tehtävänä on edistää työeläkelaitosten yhteistyötä muiden laitosten ja viranomaisten välillä. Lisäksi Eläketurvakeskus osallistuu suomen työeläkejärjestelmän ja ulkomaisten laitosten välisen sähköisen tietojenvaihdon kehittämiseen.

ETK:n tehtävät tietologistiikassa

6.1 Käsittelyn lainsäädännölliset perusteet

Henkilötietojen käsittely Eläketurvakeskuksessa perustuu ensisijaisesti lakiin Eläketurvakeskuksesta (ETKL 2 §), jonka mukaan Eläketurvakeskuksen tulee huolehtia laissa sille määrättyjen tehtävien hoitamiseksi tarvittavista rekistereistä ja työeläkelaitosten tarvitsemien tietojen saatavuudesta.

Lisäksi laissa Eläketurvakeskuksesta ja työeläkelaeissa on säädetty Eläketurvakeskuksen muista tehtävistä tarkemmin.

Osa Eläketurvakeskuksen lakisääteisistä tehtävistä on EU:n sosiaaliturva-asetuksen, sen täytäntöönpanosta annetun asetuksen ja Suomen tekemien sosiaaliturvasopimusten mukaisia yhteyslaitostehtäviä.

Eläketurvakeskuksen omien työntekijöiden henkilötietojen käsittely perustuu ensisijaisesti työsopimuslakiin.

6.2 Eläketurvakeskuksen henkilörekisterit

Eläketurvakeskus on usean henkilörekisterin rekisterinpitäjä. Rekisterit on perustettu työeläkeasioiden toimeenpanon ja Eläketurvakeskuksen lakisääteisten tehtävien hoitamista varten.

Lisäksi Eläketurvakeskus ylläpitää useita rekistereitä työnantajavelvoitteiden täyttämistä varten.

Rekisteri	Käyttötarkoitus
Ansaintarekisteri	Työeläkelakien mukainen tietojenanto vakuutetuille henkilöille heidän eläkeoikeudestaan ja tulevan eläkkeen määrästä sekä eläkeasioiden hoito, vakuuttamisen valvonta, ulkomaan työn vakuuttaminen, neuvontatyö ja lainsoveltamisasiat
Asiakaspalvelun rekisterit	Asiointiajan varaaminen ja asiakaspalvelutehtävät ulkomaantyön vakuuttamisessa, ulkomaisen eläkkeenhakemisessa, vakuuttamisen valvonnassa ja eläkeneuvonnassa
Asianhallinta- ja asiakirjahallintarekisterit	Lakisääteisen eläketurvan hoitaminen, vakuuttamisen valvonta, ulkomaan työn vakuuttaminen, lainsoveltamisen neuvonta ja tietojenanto
Eläkehakemus- ja eläkepääätösrekisterit	Eläkkeenhakemista ja eläkepääötstietoja koskevat tiedot lakisääteisen eläketurvan hoitamiseen, työeläkevakuutettujen asiakaspalvelu ja tietojen luovutus viranomaisille ja muille tietojensaantiin oikeutetuille tahoille etuuskäsittelyyn
EESSI Sanomarekisteri	EESSI-liikenteessä hoidettavien työeläkeasioiden toimeenpano ja työeläkevakuutettujen ja viranomaisten asiakaspalvelu
EU-eläkejärjestelmä	EU-, ETA- ja sosiaaliturvasopimusmaihin lähetettävien eläkehakemusten käsittely, eläkkeensaajia koskevaan tietojenvaihtoon maiden välillä ja maksamattomien vakuutusmaksujen perintään liittyvät tehtävät
Henkilörekisteri	Rekisteröityjen perustiedot ja lakisääteisen eläketurvan hoitaminen
Kustannustenjakorekisteri	EU-virkamiesten eläkeoikeuksien siirtomäärän laskenta, työeläkkeiden kustannustenjaon laskenta ja työeläkelaitosten kustannustenjakoa varten toimittamien tietojen tarkastaminen. Lisäksi Eläketurvakeskuksen antamat päätökset EU-virkamiesten siirtomääristä ja kustannustenjaosta
Työnantajan TyEL-vakuuttamisvelvollisuuden valvonta	Työnantajan vakuuttamisvelvollisuuden valvonta ja valvonnassa havaittujen vakuuttamisen laiminlyöntien korjaaminen
Työnantaja- ja vakuutusrekisteri	Työnantajan vakuuttamisvelvollisuuden valvonta, työsuhdeselvittelyt sekä vakuutuksen olemassaolon selvittely ja neuvonta
Ulkomaantyön vakuuttamisen käsittelyjärjestelmä	EU/ETA-maihin, Sveitsiin tai sosiaaliturvasopimusmaahan lähtevän työntekijän sosiaaliturvan määräytymistä koskevat ratkaisut. Lähetetyn työntekijän todistuslomakkeen tuottaminen
UM-henkilötietorekisteri	Eläkehakemusten käsittely ja toiseen maahan maksettavien työeläkkeiden liikamaksujen estäminen
Vakuutuskaudet ja vakuutuskausi-todistusarkisto	EU-eläkkeen laskenta, toisen EU-maan odotusajan laskenta tai vakuutushistorian täydentäminen, ja eri maiden viranomaisten välinen tietojen vaihto
Yrittäjän YEL-vakuuttamisvelvollisuuden valvonta	Yrittäjien vakuuttamisvelvollisuuden ja vapautusten valvonta

6.3 Rekisterinpitäjäyys työeläkealan yhteisissä rekistereissä

Eläketurvakeskuksessa on tehty yhteistyössä työeläkelaitosten ja ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa selvitys työeläkealan yhteisesti käyttämien rekisterien rekisterinpitäjäydestä.

Selvityksen lopputuloksena todettiin, että henkilötietojen käyttöä ohjaavat Eläketurvakeskuksen ja muiden työeläkeoimijoiden lakisäätteiset tehtävät. Työeläkeoimijoiden rekisterinpitäjäyys ja rekisterinpitäjäyteen liittyvät velvoitteet määräytyvät näiden lakisäätteisten tehtävien perusteella. Kukin työeläkeoimija vastaa rekisterinpitäjänä henkilötietojen käsittelyn oikeellisuudesta ja rekisteröityjen oikeuksien toteutumisesta siltä osin kuin käsittelyn tarkoitukset ja keinot on määritelty lainsäädännössä.

Työeläkealan yhteisissä rekistereissä olevien henkilötietojen osalta työeläkeoimijat ovat ilmoittamiensa tai rekisteröimiensä henkilötietojen osalta itsenäisiä rekisterinpitäjiä. Työeläkeoimijat ovat itsenäisiä rekisterinpitäjiä myös niiden henkilötietojen osalta, joita ne tarvitsevat ja käsittelevät omissa lakisäätteisissä tehtävissään.

6.4 Käsiteltävät henkilötiedot

Eläketurvakeskus käsittelee arkaluonteisempia tietosuoja-asetuksen ja muun erityislainsäädännön tarkoittamia erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja lakisäätteisten tehtäviensä hoitamiseksi. Käsiteltävät erityiset henkilötietoryhmät koskevat pääasiassa henkilöiden terveydentilaa, ja niitä tarvitaan työkyvyttömyyseläke- ja kuntoutusratkaisuissa.

Eläketurvakeskus käsittelee tehtävissään seuraavia henkilötietoja:

Henkilötietoryhmä	Sisältää muun muassa tiedot
Perustiedot	Nimi, henkilötunnus, osoite- ja muut yhteystiedot, kansalaisuus, äidinkieli
Perhesuhdetiedot	Lasten/huollettavien ja vanhempien tiedot
Maksuliikennetiedot	Tilinumero ja pankkien yhteystiedot
Työskentely- ja ansaintatiedot	Työskentelyä ja ammatinharjoittamista koskevat tiedot, työeläkettä kerryttävät palkattomat ajat ja sekä apurahansaajien tiedot.
Työeläketiedot	Työeläkettä koskevat hakemus- ja päätöstiedot
Muut korvaustiedot	Kelan eläkkeisiin ja muihin etuuksiin liittyvät tiedot sekä liikenne- ja tapaturmakorvauksia koskevat tiedot
Ulkomaiset vakuutus- ja työskentelytiedot	Ulkomaiset perustiedot (nimi, osoite, vakuutusnumero jne.), lähetetyn työntekijän todistusasiat sekä ulkomaiset eläkehakemus- ja päätöstiedot
Verotiedot	Verohallinnolta saadut vero- ja työnantajatiedot sekä yrittäjien liikevaihtotiedot
Yritystiedot	Kaupparekisteristä saatavat yritystä koskevat tiedot sekä maksuhäiriötiedot
Asioiden käsittelyä koskevat tiedot ja asiakirjat	Asian käsittelyn tilaa koskevat tiedot ja asiaan liittyvät asiakirjat
Suojaustiedot	Turvakielto ja mahdolliset tietojenantokiellot
Lokitiedot	Henkilötietojen käsittelyssä syntyvät tiedot: käsittelijä, käsittelyn kohde, ajankohta ja toimenpiteet
Tietojen antoa koskevat tiedot	Tiedot organisaatioista, joille Eläketurvakeskus on luovuttanut rekisteröityjä koskevia ansainta- ja eläketietoja

6.5 Tietojen saaminen

Eläketurvakeskuksella on lakisääteinen oikeus saada tehtäviensä hoitoa varten henkilötietoja:

- työnantajalta tai muulta työn teon perusteella korvausta maksavalta
- lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta
- viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan
- lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettulta ammattihenkilöltä tai terveydenhuollon toimintayksiköltä silloin, kun henkilö hakee eläkettä tai etuutta.

Tietoja saadaan muun muassa näistä tietolähteistä:

- Digi- ja väestötietovirasto
- työeläkelaitokset
- EU- ja ETA-maiden sekä Sveitsin eläkelaitokset
- sosiaaliturvasopimusmaat
- Kansaneläkelaitos (Kela)
- Verohallinto/tulorekisteri
- Opetushallitus/KOSKI-tietovarannon tutkintotiedot
- rekisteröidyt.

Henkilötietojen käsittely Eläketurvakeskuksen rekistereissä edellyttää sitä, että henkilön perustiedot on ensin rekisteröity. Eläketurvakeskus saa henkilöiden perustiedot Digi- ja väestötietovirastolta. Vuosittain henkilörekisteriin lisätään uusi ikäluokka, jolle voi tulla työeläkettä kerryttäviä ansioita seuraavalle vuodelle. Vuonna 2023 rekisteriin lisättiin vuonna 2007 syntyneet henkilöt.

Työeläkejärjestelmän yhteiset tietojärjestelmäpalvelut toteuttaa Arek Oy. Ansiotiedot Arekin ylläpitämään ansaintajärjestelmään saadaan kansallisen tulorekisterin kautta. Yrittäjien ja maatalousyrittäjien työtulot saadaan edelleen työeläkelaitoksista. Yrittäjän työtulon määrittämistä varten tarvittavat yrittäjän liikevaihtotiedot saadaan verohallinnolta.

Erilaisten palkattomien etuuksien ilmoittajatahoja on useita. Kela ilmoittaa Eläketurvakeskukselle sairauspäivärahatietoja, vanhempain-etuuksia, kotihoidontukitietoja, työttömyysetuuksia ja ulkomaisia tutkintotietoja. Lisäksi Kela välittää erilaisia etuus- ja vakuuttamis tietoja työeläkejärjestelmän käyttöön. Tietoja välitetään kansaneläkkeistä, perhe-eläkkeistä, takuueläkkeistä, sairaus- ja osasairauspäivärahasta, kuntoutuksesta, kuntoutusrahasta, työttömyysturvasta ja opintotuesta.

Työttömyyskassat ilmoittavat Eläketurvakeskukselle ansioon suhteutettuja työttömyyspäiväraha- ja vuorottelukorvaustietoja. Tapaturma- ja liikennevakuutusyhtiöt ilmoittavat erilaisia ansioon suhteutettuja tapaturmaetuuksia ja päivärahoja. Työllisyysrahasto ilmoittaa aikuiskoulutustukitietoja ja työeläkelaitokset erilaisia työeläkelakien mukaisia kuntoutusetuuksia. Eläkettä kartuttavat kotimaiset tutkintotiedot saadaan Opetushallituksen alaisesta KOSKI-tietovarannosta ja eräistä oppilaitoksista suoraan (mm. Pelastusopisto ja Raja- ja merivartiokoulu).

6.6 Palvelut viranomaisille ja lakisääteisiä tehtäviä hoitaville toimijoille

Eläketurvakeskus luovuttaa henkilötietoja vain lainsäädäntöön perustuvien tiedonsaantioikeuksien sekä tietojen luovutusvelvoitteiden ja -oikeuksien mukaisesti.

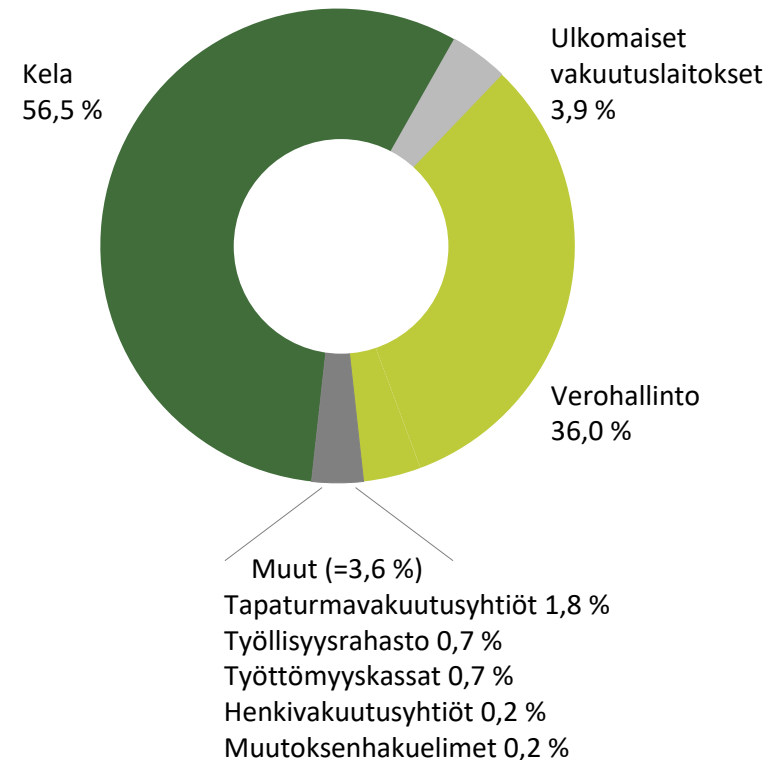
Suurimmat tietojen käyttäjät ovat työeläkelaitokset. Sen lisäksi Eläketurvakeskus luovuttaa tietoja eri viranomaisille ja sosiaaliturvaa hoitaville tahoille. Eniten tietojen vaihtoa on Verohallinnon, Kelan ja ulkomaisten vakuutuslaitosten kanssa.

6.6.1 Tietojen luovutus

Tietoja luovutetaan teknisen rajapinnan ja katseluyhteyden välityksellä viranomaisille ja lakisääteistä sosiaaliturvaa hoitaville toimijoille. Palveluilla voidaan rajata luovutettavaa tietosisältöä vastaanottaja-kohtaisesti. Tietojen saamisen laajuus riippuu toimijan oikeudesta kyseisiin tietoihin.

Vanhuuseläkeikää lähestyvien hakemuspalvelusovellus tuottaa Kelalle aineiston 65-vuotiaista henkilöistä, joilla on ansaintarekisterissä eläkkeeseen oikeuttavaa työeläkelakien mukaista työskentelyä.

Tietojentapalvelut viranomaisille 2023

Viranomaisille ja muille sosiaaliturvaa tai vakuutuksia hoitaville tahoille tarjotut rekisteripalvelut vuonna 2023:

Toimija	Luovutetut tiedot	Määrä	Toimija	Luovutetut tiedot	Määrä
Kela	Työeläkehakemus- ja päätöstietoihin sekä valituksiin liittyvät kyselyt	947 500	Henkivakuutus-yhtiöt	Ansio-, vakuuttamis- ja eläkekertymä tietoja	10 200
	Vanhuuseläkeikää lähestyvien hakemuspalvelu	70 500		Eläkehakemus- ja päätöstiedot	9 600
	Työeläkearvot työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeestä	215 800	Työllisyysrahasto	Ansio-, vakuuttamis- ja eläkekertymä tietoja	68 100
	Yrittäjien ja maatalousyrittäjien työtulotiedot	4 225 000	Liikenne- ja tapaturma-vakuutusyhtiöt	Ansio-, vakuuttamis- ja eläkekertymä tietoja	68 300
	Työnantaja- ja ansiotietoja sekä työskentelyaikoja	75 200		Yrittäjien työtulotiedot	111 300
	Ulkomaisiin vakuuttamis- ja eläkeasioihin liittyvät palvelut	47 500	Työntekijäin ryhmä-henkivakuutuspooli	Ilmoitus kuolintiedoista	2 860
	Käsittävän eläkelaitoksen päättely	122 700		Ansio-, vakuuttamis- ja eläkekertymä tietoja	1 400
Verohallinto	Työkyvyttömyyseläketiedot (vain Ahvenanmaan osalta jatkossa)	71 100	Työeläkeasioiden muutoksenhaku-lautakunta	Ansio-, vakuuttamis- ja eläkekertymä tietoja	4 600
	Harmaan talouden torjuntaa varten annettavat työnantajaa ja vakuutuksia koskevat tiedot	3 003 400		Eläkepääätös- ja asianhallinnan tietojen kyselyt	3 700
	Työnantajan vakuutustiedot Palkka.fi-palvelulle	563 300		Kelan etuustietoja	9 200
Ulkomaiset vakuutuslaitokset	Henkilötietojen vaihto	397 300	Ålands arbetsmarknads- och studieservice-myndighet (AMS)	Ansio-, vakuuttamis- ja eläkekertymä tietoja	960
Työttömyyskassat	Työnantaja- ja ansiotietoja sekä työskentelyaikoja	67 400			

Muita toimijoita, joilla on lakisääteinen oikeus tietojen saantiin tehtäviensä hoitamiseksi ovat muun muassa: vakuutusoikeus, terveydenhuollon viranomaiset, Tapaturmavakuutuskeskus, työ- ja elinkeino-toimistot, Valvira, velkaneuvojat, oikeusaputoimistot/edunvalvonta, poliisi, rajavartiolaitos ja tulli.

Tiedot luovutetaan yleensä teknisen rajapinnan välityksellä. Jos tietopyyntöjen määrä on vähäinen ja epäsäännöllinen, tietoja voidaan luovuttaa myös esimerkiksi suojatun sähköpostiyhteyden kautta.

6.7 Palvelut kansalaisille

Kansalaisen ohjaus työeläkealan palveluihin on toteutettu usean eri kanavan kautta.

Ohjauspalvelulla haetaan henkilön oma neuvova eläkelaitos.

Kanava	Määrä
Kela	4 200 kpl
Työeläke.fi	743 300 kpl
Suomi.fi	94 300 kpl

Vuoden 2023 alusta voimaan tullut yrittäjäeläkelain muutos koski työtulon täsmentämistä ja säännöllistä tarkistamista. Lain toimeenpanon tueksi Eläketurvakeskus kehitti työtulon laskentapalvelun työeläkevakuuttajien ja yrittäjien käyttöön.

6.8 Tulorekisterin ja EESSI-liikenteen käyttöönoton vaikutukset tietovirtoihin

6.8.1 Tulorekisteri

Työnantajat ilmoittavat ansaintatiedot tulorekisteriin. Työeläkeala hakee tiedot tulorekisteristä yhteiseen ansaintajärjestelmään. Ansaintajärjestelmän tietoja käytetään työeläketurvan toimeenpanon tehtävissä.

Etuuden maksajat ilmoittavat tiedot maksamistaan eläke- ja etuus-tiedoista tulorekisteriin. Tulorekisterin tietosisältö ei kuitenkaan kata työeläkealan tietotarpeita, joten esimerkiksi tiedot eläkettä kartuttavilta palkattomilta ajoilta ilmoitetaan vuosi-ilmoitusmenettelyllä myös Eläketurvakeskukselle.

Palkka- ja etuustietoilmoituksia Eläketurvakeskus käyttää:

- TyEL- ja YEL-vakuuttamisen valvonnassa
- Henkilön sovellettavan sosiaaliturvalainsäädännön ratkaisemisessa
- Työeläkkeisiin ja työeläkevakuuttamiseen liittyvissä päätöksissä, lausunnoissa ja juridisessa konsultaatiossa
- Palkattomien aikojen selvittelyssä

Tavoitteena on, että mahdollisimman moni viranomainen saisi jatkossa tarvitsemansa eläke- ja ansiotiedot tulorekisteristä. Eläketurvakeskus luovuttaa jatkossakin työeläkealan ansio- ja etuustietoja sellaisille viranomaisille, jotka tarvitsevat omien tehtäviensä hoitamiseksi tulorekisterin tietosisältöä laajemmat tiedot, jotka ovat saatavissa vain Eläketurvakeskukselta.

6.8.2 EESSI-liikenne

EU-laajuisessa sosiaaliturvatietojen sähköisessä vaihtojärjestelmässä (EESSI= Electronic Exchange of Social Security Information) vaihdetaan tietoa EU/ETA-maiden, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Sveitsin välillä. Suomen työeläkealan tiedonvaihto koskee eläkesektoria, rajat ylittävää perintää, lainvalintaa sekä sektoreiden yhteiskäytössä olevaa horisontaalista tiedonvaihtoa.

Vuoden 2023 aikana EESSI-liikenteen käyttöönotot ovat jatkuneet. EESSI:n siirtymävaihe jatkuu tämänhetkisen tiedon mukaan huhtikuuhun 2025 asti. Eläketurvakeskus vaihtaa paperilla tietoja niiden maiden kanssa, jotka eivät ole vielä EESSI-liikenteessä.

EESSI-liikenteen kehittämistä on jatkettu yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja häiriötilanteet ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi EESSI-tietoturvapoikkeamiin liittyvää liiketoimintaprosessia on parannettu yhdessä Suomen työeläkealan sidosryhmien kanssa.

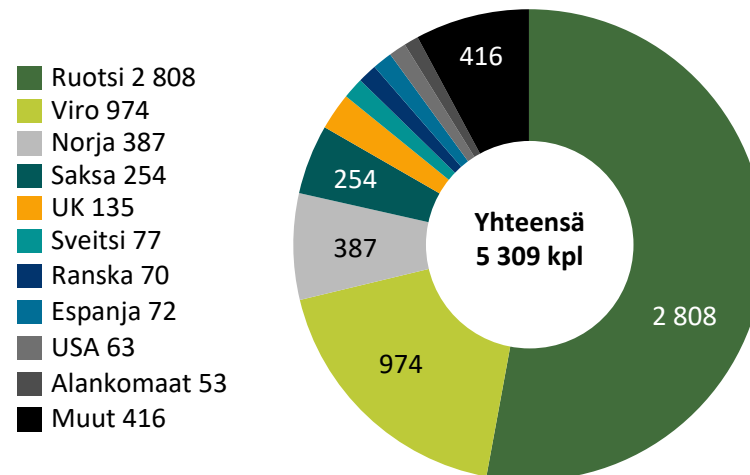
6.9 Eläkkeet ulkomailta

Eläketurvakeskus toimii yhdyslaitoksena, kun Suomessa asuva hakee eläkettä EU/ETA-maasta, Sveitsistä tai sosiaaliturvasopimusmaasta.

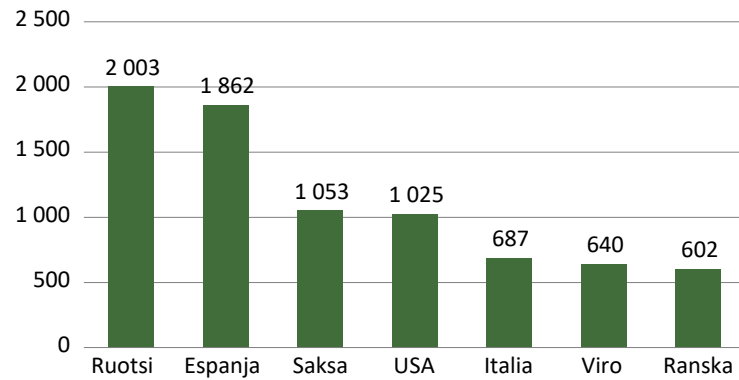
Ulkomaiden eläkkeitä koskevat hakemukset saadaan joko suoraan eläkkeenhakijalta, suomalaiselta työeläkelaitokselta tai Kelasta. Eläketurvakeskus kokoaa tarvittavat tiedot yhteen, ja toisen maan eläkettä koskeva hakemus välitetään kyseessä olevan maan eläkeviranomaiselle.

Ulkomainen eläkeviranomainen lähettää eläkepäättöksensä suoraan eläkkeenhakijalle ja myös Eläketurvakeskukseen. Eläketurvakeskus rekisteröi eläkepäättötiedot ja välittää päätökset edelleen työeläkelaitoksiin ja Kelaan.

Jaetut eläkehakemukset maittain vuonna 2023 – volyymeiltään 10 suurinta (TOP 10)

Annetut A1-todistukset maittain – vuoden 2023 suurimmat volyymit

6.10 Ulkomaantyön vakuuttaminen

Suomen kansalaisuus, suomalainen työnantaja tai verojen maksaminen Suomeen eivät automaattisesti tarkoita Suomen sosiaaliturvaan kuulumista ulkomaantyön aikana.

Ulkomailla työskentelevä kuuluu pääsääntöisesti työskentelyvaltionsa sosiaaliturvan piiriin. Tällöin kaikki kyseisessä maassa vaadittavat sosiaaliturvamaksut maksetaan työskentelymaahan, josta on oikeus saada kyseisen maan lakien mukaiset sosiaaliturvaetuudet.

Eläketurvakeskuksen ulkomaantyön vakuuttamistoiminnossa käsitellään vuosittain noin 17 000 hakemusta, joiden perusteella Eläketurvakeskus antaa A1-todistuksen Suomen sosiaaliturvaan kuulumisesta. Hakemuksen Eläketurvakeskukselle voi toimittaa työntekijä, työnantaja tai yrittäjä.

A1-todistus lähetetään työntekijälle, työnantajalle ja ulkomaan laitokselle. Lisäksi tieto ratkaisusta lähetetään Kelalle ja työeläkelaitokselle. Suurin osa todistuksista annetaan usean maan työskentelyä varten.

6.11 Työnantaja- ja yrittäjävalvonta

Eläketurvakeskus valvoo työntekijän eläkelain ja yrittäjän eläkelain mukaista työeläkevakuuttamista. Valvonnan tavoitteena on turvata sekä työntekijöille että yrittäjille heille lain mukaan kuuluva eläketurva.

Työnantajien ja yrittäjien asettaminen vakuuttamiseen liittyvien velvoitteiden suhteen yhdenvertaiseen asemaan edistää yritysten välistä tasa-vertaista kilpailua ja ehkäisee harmaata taloutta. Vakuuttamisen valvonta myös tukee eläkelaitosten vakuutusten hoitoa ja vakuutusmaksujen perintää ja siten osaltaan turvaa työeläkejärjestelmän rahoituspohjaa.

Vakuuttamisvelvollisuuden valvonta on lakisääteinen tehtävä, jonka hoitamista varten Eläketurvakeskuksella on laaja tietojensaantioikeus. Vuosittain vertaillaan verohallinnolle sekä tulorekisteriin ilmoitettuja tietoja ja työeläkejärjestelmälle ilmoitettuihin palkka-/ansiotietoihin noin 4 000 työnantajasta ja noin 250 000 yrittäjästä. Valvonnan lopputuloksena Eläketurvakeskus korjauttaa noin 4 000 työntekijän puutteellisen eläketurvan ja 1 400 yrittäjän eläkevakuuttamisen.

6.12 Muut työeläketurvan toimeenpanon palvelut

Eläketurvakeskus käsittelee työeläkehakemukset, joissa hakijalla tai edunjäntäjällä ei ole työeläkelakien alaista työskentelyä. Näissä tapauksissa hakemuksiin annetaan hylkäävä päätös. Mikäli eläkehakemuksen käsittelyssä käy ilmi, että hakijalla on työeläkekertymää, ohjataan hakemus vakuuttaneen työeläkelaitoksen ratkaistavaksi.

Tehtäviin kuuluu myös ratkaista, tuleeko työ vakuuttaa työntekijän eläkelain, yrittäjän eläkelain vai maatalousyrittäjän eläkelain mukaan. Ratkaisusta annetaan asianosaisen pyynnöstä valituskelpoinen päätös.

Eläketurvakeskuksen asiakaspalveluun tulleiden yhteydenottojen lukumäärät vuonna 2023

Lisäksi Eläketurvakeskus toimi yhdyslaitoksena, kun kyse on EY-virkamiesten eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä.

6.13 Asiakaspalvelu

Eläketurvakeskuksen yhteisen asiakaspalvelussa neuvotaan ulkomaantyön vakuuttamisen, ulkomaisen eläkkeen hakemisen, vakuuttamisen sekä yleisen työeläkeneuvonnan palveluissa. Suomen työeläkettä koskevissa asioissa neuvontaa hoitavat ensisijaisesti työeläkelaitokset.

6.14 Tilasto-, tutkimus- ja suunnittelutoiminta

Eläketurvakeskus tuottaa vuosittain lukuisan määrän tilastoja, jotka ovat julkisia. Se tuottaa tilastoja myös kansainvälisille organisaatioille, kuten EU:lle, OECD:lle ja pohjoismaisille tilastoryhmille. Tilastot perustuvat työeläkejärjestelmän keskusrekistereihin ja rekisteritietoihin, jotka Eläketurvakeskus saa työeläkelaitoksilta, Kelalta, Digi- ja väestötietovirastolta, Tilastokeskukselta, Finanssi- valvonnalta ja Tapaturmavakuutuskeskukselta.

Tilastot julkaistaan summatason tietoina. Tilastotietokannassa tiedot julkaistaan noudattaen tietojen suojausohjeita, jotta yksittäiset henkilöt eivät ole tunnistettavissa.

Vuonna 2023 Eläketurvakeskus julkaisi neljä Suomen virallisen tilaston sarjaan kuuluvaa tilastoa ja yhdeksän muuta tilastoa, jotka perustuvat henkilötietoihin.

Henkilötason tietoja luovutetaan vuosittain Tilastokeskukselle ja Kevalle niiden lakisääteisiä tehtäviä varten. Kelan ja Eläketurvakeskuksen kesken vaihdetaan lakisääteisissä tehtävissä tarvittavia henkilötason tietoja. Tietojen pohjalta tuotetaan muun muassa Tilasto Suomen eläkkeensaajista.

Eläketurvakeskus tuottaa myös erilaisia ennusteita eläkkeensaajien määrästä, eläkemenoista, eläkevastuista ja -maksuista sekä toimittaa erilaisia laskelmia ministeriöille, työryhmille ja etujärjestöille eläkejärjestelmän kehittämisen ja lainsäädännön valmistelun tueksi.

Tutkimusluvut ja tietojen luovutukset v. 2023

Lisäksi Eläketurvakeskus tekee laskelmia ns. ELSI-mikrosimulointimallilla, jonka lähtötilanne perustuu pseudonymisoituihin henkilötietoihin. Pseudonymisoituja henkilötietoja ei voida enää yhdistää tiettyyn henkilöön ilman lisätietoja. Kaikki laskelmat ja aineistot tuotetaan siten, että henkilöt eivät ole tunnistettavissa eli henkilötiedot anonymisoidaan.

Eläketurvakeskuksella on lakisääteinen tehtävä tehdä toimialaansa liittyvää tutkimusta. Vuonna 2023 julkaistiin viisi tutkimusta Eläketurvakeskuksen julkaisusarjassa ja 26 tieteellisissä lehdissä tai kirjoissa. Tutkimusta tehdään sekä Eläketurvakeskuksessa että ulko puolisten kumppaneiden kanssa yhteistyötutkimuksina. Kumppaneita ovat esimerkiksi Kela, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), eläkelaitokset, taloustutkimuslaitokset ja yliopistot. Tutkimustoiminnassa käytetään muun muassa Eläketurvakeskuksen rekisteriaineistoja kattavasti. Lisäksi tutkimustoiminnassa toteutetaan kyselytutkimuksia ja hankitaan tutkimusaineistoa mm. Tilastokeskukselta ja Eurostat:lta.

Aineistoja luovutetaan tieteellisiin tutkimuksiin lainsäädännön mukaisesti. Tietojen luovutus vaatii aina tutkimusluvan. Tutkimusluvan saaminen edellyttää kirjallista hakemusta, tutkimussuunnitelmaa ja salassapitositoumuksia aineiston käyttäjiltä. Eläketurvakeskuksen rekisteritietoja on luovutettu vuodesta 2020 alkaen myös niin sanotun toisiolain (laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä) säännösten mukaisesti Sosiaali- ja terveystietojen tietolupaviranomaiselle eli Findatalle.

7.

Tietosuojan kehittäminen

7.1 Eläketurvakeskuksen tietosuojan kehittämistarpeet

Vuoden 2024 aikana pidetään räätälöidyt osastokohtaiset tietosuoja- ja tietoturvakoulutukset. Koulutusten sisältöä on suunniteltu vuoden 2023 aikana yhdessä osastojen kanssa työtehtävien ja tarpeiden pohjalta. Lisäksi tiedonhallintakoulutuksia järjestetään vuoden 2024 aikana.

Turvakieltoasiakkaiden tietojen käsittelystä työeläkeasioiden toimenpanon tehtävissä on tehty vaikutustenarviointi. Arviointi on tehty ja vuoden 2024 aikana tulosten perusteella kehitetään käytäntöjä turvakieltoasiakkaiden tietojen käsittelyssä ja luovuttamisessa. Nykyisellään Eläketurvakeskus ei käsittele eikä talleta rekistereihinsä turvakiellon alaisia osoite- ja kotipaikkatietoja.

Vuoden 2024 aikana kehitetään järjestelmien riskien ja uhkien arviointien prosesseja, vastuita ja työkaluja.

7.2 Työeläkealan yhteisten tietojärjestelmien kehittämistarpeet

Suomessa otettiin joulukuussa 2023 käyttöön uudet henkilötunnusten välimerkit. Uudistukset päivitettiin myös yhteisiin tietojärjestelmäpalveluihin.

Uudet henkilötunnuksen välimerkit liittyvät 1.1.2023 voimaan tulleeseen lakimuutokseen, jonka myötä Digi- ja väestövirasto voi tarpeen mukaan myöntää henkilötunnuksia, joissa on uudenlaisia välimerkkejä. Aiemmin valmistelussa oli myös henkilötunnuksen muuttaminen sukupuolineutraaliksi sekä etärekisteröinti ja uusi yksilöintitunnus. Nämä uudistukset eivät edenneet.

Uusi laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (ns. asiakastietolaki) vahvistettiin 14.4.2023 ja tuli voimaan 1.1.2024. Lain perusteella potilastietoja voidaan välittää sähköisesti Kanta-arkistosta Eläketurvakeskukselle ja työeläkelaitoksille työkyvyttömyyseläkkeiden ja kuntoutusasioiden ratkaisua varten. Sähköinen potilastietojen välittäminen työeläkealalle alkaa aikaisintaan vuoden 2024 lopulla.

Lakimuutos sähköisen työeläkeotteen ensisijaisuudesta on hyväksytty ja tarvittavat järjestelmämuutostyöt on tehty. Voimaantulo 1.1.2024 alkaen.

Eläketurvakeskus on ollut mukana vaikuttamassa automaattista päätöksentekoa koskevan lainsäädännön valmisteluun. Muutokset hallintolakiin ja tiedonhallintalakiin tulivat voimaan 1.5.2023, siirtymäaika muutosten toteuttamiseksi on 18 kuukautta. Eläketurvakeskus oli mukana Tiedonhallintalautakunnan jaostossa, jonka tehtävänä oli valmistella hyviin käytäntöihin perustuvia suosituksia lain vaatimusten toteuttamiseksi. Jaoston toimikausi loppui 31.12.2023.

Eläketurvakeskus on ollut mukana Arekin hankkeessa, jonka tarkoituksena on uudistaa vakuuttamisessa ja eläkkeen laskennassa käytetyt tietojärjestelmät. Hanke on käynnistynyt selvitysvaiheella vuonna 2023. Päätöksiä toteutustyön aloittamisesta ei vielä ole. Hankkeessa tullaan käymään läpi ansaintarekisterin sekä työnantaja- ja vakuutusrekisterin tavoitetilan tietosisältö. Myös eläkkeen laskennassa tarvittavat tiedot käydään läpi.

Eläkeyhtiöiden pitää valvoa sitä, että yrittäjien työtulot vastaavat heidän työpanoksensa arvoa. Lakimuutoksen 1.1.2023 jälkeen eläkeyhtiöt tekevät tarkistuksen kolmen vuoden välein. Käytännössä yhtiöt käyttävät YEL-työtuloehdotusten pohjana laskuria, joka nojaa yrittäjän oman yrityksen liikevaihtoon sekä yhtiön toimialan keskimääräisiin liikevaihto- ja palkkatietoihin.

Eläketurvakeskus kehitti työtulon laskentapalvelun työeläkevakuuttajien ja yrittäjien käyttöön. Aloittavan yrittäjän YEL-työtulolaskuri otettiin käyttöön vuonna 2022. Eläkelaitosten tarpeita varten sitä jatko kehitettiin vuonna 2023.